KOSMONOSY, viz též HORNÍ STAKORY, o. Mladá Boleslav 1688-1784 div. činnost řádu *piaristů* v kostele sv. Kříže. Hrálo se častěji latinsky a italsky než německy či česky.

1774 uspořádal učitel „legentium" (první třídy triviální), klerik Fredericus se svými svěřenci akademii v českém jazyce („vernaculo sermone") za velikého potlesku přítomných, což je z hlediska jazykového, v době přibývajících snah germanizačních, zjev jistě hodný pozoru. *Zdeněk Kamper, s. 37.*

Témata antická anebo náboženská. Přenesením gymnázia do Mladé Boleslavi zájem o divadlo skončil. 1839 aktivní ODi. *Divadelní družstvo* od 1843. 1844 Čtyry stráže na jednom stanovišti a Přítel v nouzi „s vysokým povolením se bude k založení Opatrovny malých dítek v Kosmonosích od ochotníků provozovat". Repertoár Čech a Němec, Úklady a láska, Křivopřísežník, Isak

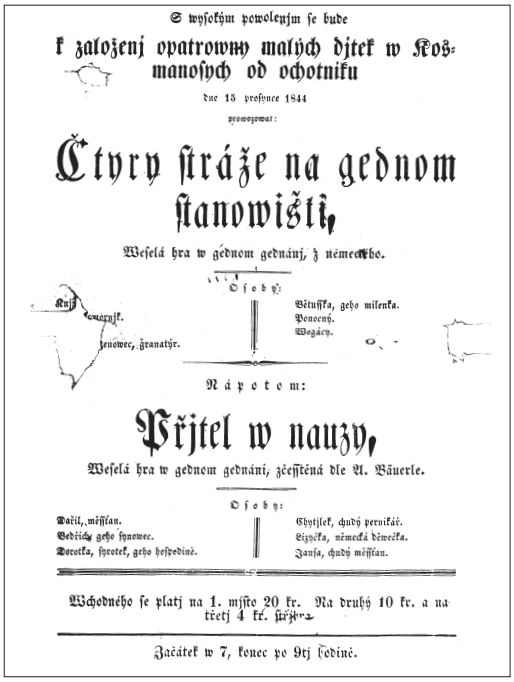
S wysokým powolenjm se bude
k založenj opatrowny malých djtek w Kosmanosych od ochotniku
dne 15 prosynce 1844
promozowat:
Čtyry stráže na gednom stanowišti,
Weselá hra w gednom gednánj, z německého.
Osoby:
Bětysska, geho milenka.
Penocný.
Wegácy.
Nápotom:
Přjtel w nauzy,
Weselá hra w gednom gednáni, zčesstěná dle A. Bäuerle.
Osoby:
Vařil, měssťan.
Bedřich geho synowec.
Dorotka, sprotek, geho hosspodině.
Chytjslek, chudý pernikář.
Sizyčka, německá děwečka.
Janka, chudý měssťan.
Wchodného se platj na 1. mjsto 20 kr. Na druhý 10 kr. a na třetj 4 kr. střjbra.
Začátek w 7, konec po 9tj hodině.

460 / Plakát večera jednoaktovek Čtyry stráže na jednom stanovišti a Přítel v nouzi, 1844.

Lövy. V inscenacích div. společnosti ředitele E. Rotta jh. místní ochotníci. Část členů z Mladé Boleslavi, kde spolek ještě neexistoval. Malé jeviště odkoupili od německé kočovné společnosti 1856. Na něm po několik let. Poté činnost ochabla. 1863 obnovena, hrálo se česky i německy. Zájem veřejnosti značný. Z nejasných důvodů se ochotnické družstvo rozešlo. 1867 znovu hráli, některé hry reprízovány. 1868 (1869?, 1872?) zal. *SDO*. Umělecko-výchovná drgie zpočátku neakceptována veřejností, později se situace zlepšila, např. Čech a Němec, Úklady a láska. SDO hrál i v Mnichově Hradišti, Skalsku, Zvíkovský rarášek, Paní mincmistrová, Strakonický dudák, Naši furianti, Fidlovačka, Jedenácté přikázání. 1880 zakládající člen Matice divadelní, 1895 diplom v soutěži Pojizerské župy. 1914-1918 činnost omezena.

1921 vytvořil arch. Jiří Kroha pro dramatický odbor národně socialistické strany nové jeviště a místní ochotník Josef Myzet, pozdější herec, ušil pro oponu aplikaci kubistické malby. Zde funkční a divadelně účinné uvedení Molierovy veselohry Šibalství Scapinova a Lékařem proti své vůli. V podvečer prošel městečkem průvod divadelních postav, který za burácení bubnů vedla ztělesnitelka Zeerbinetty. Večer byl reprízován. (Přijel se podívat i K. H. Hilar.) Ve velké síni léčebného ústavu hrál Kroha pro lékaře a zaměstnance léčebny a jejich děti i loutkové divadlo. Uvedl mj. Sen noci svatojánské a hru Isolda plavovlasá.
A. Závodský: Jiří Kroha a divadlo.

1921-1938 *DrO Čs. národních socialistů Dramatika,* zejména z řad mládeže, na poč. výtvarná spolupráce ing. arch. Jiří Kroha (1893-1974), zah. Hoši z první legie. 1922 členem ÚMDOČ, 1930 42 členů, 1936 70 členů. 1922 v josefodolském parku Husité (Arnošt Dvořák), společná inscenace „kosmonoské, debřské, josefodolské, mladoboleslavské a bradlecké divadelní elity", vojenská posádka z Mladé Boleslavi, 800 účinkujících, scéna a r. Jiří Kroha, zvláštní vlak z Prahy (viz Josefův Důl). Z výtěžku U českého lva znovu zřízena moderní scéna, tam např. Molière, Paní mincmistrová, Kupec benátský aj. 1926 se účastnili natáčení filmu Řina (Kronbauer) v místním zámku, r. J. S. Kolár, herci Pištěk, Kronbauerová, Norman. *Sociální demokraté* hráli ve Štiftu, U Balounů, Na Rychtě a v parku léčebny. V Borku u Debře uvedli Jánošíka. Ve společné inscenaci Jiráskových Psohlavců v přírodě hrálo 400 ochotníků. *Sokol* pořádal představení společně se sportovním vystoupením. 1928 pokus o zal. Dělnického SDO Jiří Wolker, ale vzhledem k obsahu stanov zakázán. (Od 1913 do zatčení 1939 a 1940 pracoval v Kosmonosích jako ošetřovatel v ústavu duševně chorých Ad. Vojt. Bukovský, 1889-1953, levicový dramatik a organizátor dělnického ODi na Mladoboleslavsku.) 1930 SDO 30 členů, zanikl 1931. Před 1938 se spolky spojily v *DS Jirásek*, poté série operet a lehčího žánru za spolupráce místních hudebníků, Země úsměvů, Viktorka, Charleyova teta, Sůl nad zlato ad. Do 1943 25 her, Její pastorkyňa, Lešetínský kovář, 160 členů, z toho 92 činných. 1943 Dědictví (Grmela), 1944 Sedmihradská noc (Asztal), r. V. Šulc. 1944 činnost zastavena.

Po 1945 oslabení ODi jinou společenskou angažovaností, zejména mládeže, i když 132 členů. Zájezdy do okolních obcí, odpoledne hráli pro děti, večer pro dospělé. 1946 *DS SČM*. 1948 rokem krize ODi. Místní rodák ministr Václav Kopecký věnoval ochotníkům výrazný finanční dar, zároveň ale akční výbor z kolektivu vyloučil několik členů. Repertoár těchto let např. Jirásek, Piskáček, Drda, Gogol. 1950 67 členů. Od 1951 jako *Jirásek, DrO ZK ROH* Autorenovy, n. p., např. Šrámek, Goldoni, Jirásek, Vrchlický, Němcová, Tyl, Kornijčuk. Ale i muzikál Lišák Pedro. Dirigoval tu pozdější dirigent ND Jan Štych, muzikolog Josef Kotek. 1952 v Podjizerských hrách ocenění za Matku. Evidence do 1959, Talisman (Nestroy). Činnost do 1963, poté součástí OB, postupně zničen inventář včetně vzácného archivu a knihovny s rukopisnou dokumentací. Část souboru přešla do mladoboleslavského Kolára. *ŠS* v 50. letech dětské hry se zpěvy, Do Ameriky, Kouzelná píšťalka, Pro blaho vlasti

INFORMACE pro MČAD: Místopis okresu zprac. Jan Šimonek. Rkp. 1998. PC ART.
CČAD, s. 23, 393; obr. s. 132: Plenérová inscenace hry Arnošta Dvořáka Husité - průvod Sirotků s mrtvým Žižkou. Dramatický odbor Strany čs. socialistů Kosmonosy hru realizoval v zámeckém parku v Josefodole u Mladé Boleslavi, režie J. Kroha, 23. června 1922; DČD I, s. 169, 351; II, s. 290; IV, s. 231. Boleslavský, s. III; Ladecký, s. 132; Táborský, s. 405-406; Ve službách Thalie II, s. 226; Zprávy 1882, s. 156.
KAMPER, Zdeněk: Z minulosti koleje i gymnasia piaristů v Kosmonsích a v Mladé Boleslavi 1688-1852. In: 250 let gymnasia v Mladé Boleslavi. Mladá Boleslav 1938, s. 9-82.
LOUŽENSKÝ, Zdeněk: Kosmonosy včera a dnes. Kosmonosy, OB a MNV 1963, s. 22.
MENČÍK, Ferdinand: Příspěvky k dějinám českého divadla. Praha 1895.
NÁRODNÍ divadlo a jeho předchůdci. Slovník umělců. Praha, Academia 1988, s. 251.
ŠLÉGL, Jaroslav: Divadlem se poznává život. In: Kosmonoské noviny 1997, č. 6-7. kART.